O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIY TA’LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI
Sharof Rashidov nomidagi
SAMARQAND DAVLAT UNIVERSITETI
Geografiya va ekologiya fakulteti

“TASDIQLAYMAN”
SamDU rektori:
__________ R.I.Xalmuradov
2024 yil “__”________

Ro‘yxatga olindi:
№ BD 60530200- O`G1412
2024 yil “09” 23______

JAHON GEOGRAFIYASI
(1-2-3-4 qism)
FAN DASTURI

Bilim sohasi:	500 000 – Tabiiy fanlar, matematika va statistika
Ta’lim sohasi:	530 000 – Fizika va tabiiy fanlar
Ta’lim yo‘nalishi:	60530200 – Geografiya

Samarqand - 2024

Fan/modul kodi	O'quv yili	Semestr	ECTS – Kreditlar
JGE1322	2024-2025	3	5
JGE1422	2024-2025	4	5
JGE1522	2025-2026	5	6
JGE1622	2025-2026	6	6
Fan/modul turi	**Ta'lim tili**		**Haftadagi dars soatlari**
Majburiy	O'zbek		6

	Fan nomi	Auditoriya mashg'ulotlari (soat)	Mustaqil ta'lim (soat)	Umumiy (soat)
1.	Jahon geografiyasi 1-qism (Materik va okeanlar tabiiy geografiyasi)	74	76	150
	Jahon geografiyasi 2-qism (O'rta Osiyo tabiiy geografiyasi)	66	84	150
	Jahon geografiyasi 3-qism (Jahon iqtisodiy geografiyasi)	78	102	180
	Jahon geografiyasi 4-qism (O'rta Osiyo iqtisodiy geografiyasi)	72	108	180

Fanning maqsadi (FM)

FM1

I. FANNING MAZMUNI

Fanni o'qitishdan maqsad –talabalarda materik va okeanlarning vujudga kelishi, rivojlanishi, tuzilishi, tarkibiy qismlari, relefi, iqlimi, suvlari, tuproqlari, o'simliklari va hayvonot dunyosini, landshaftlar, tabiiy komplekslar hosil bo'lishida ro'y beradigan hodisalar, O'rta Osiyo mintaqasida geografik o'rni, geologek tuzulishi, iqlimi va iqlim hosil qiluvchi sabablari, tabiiy-geografik, geoekologik jarayonlarning rivojlanish qonuniyatlari, O'rta Osiyo geografiyasi zamonaviy oliy ta'lim geografiya fanining ajralmas bir qismi bo'lib, uning asosiy maqsadi talabalarda respublikamiz va unga qo'shni bo'lgan davlatlarning tabiiy geografik rivojlanish xususiyatlari, tabiati, iqlimi, suvlari, tuproq va landshaftlari, tabiiy-geografik provinsiyalari, tabiiy va mineral xom ashyo salohiyati, aholi va mehnat resurslari, iqtisodiyoti, uning tarmoqlar va hududiy tarkibi, Jahon mamlakatlari iqtisodiy va ijtimoiy geografiyasi o'quv predmetida aholi va xo'jalikni jahon hamda uning ayrim mintaqalarida, mamlakatlarida joylanish va rivojlanish xususiyatlari,jahon mamlakatlari iqtisodiyotining ixtisoslashuvi va rayonlashtirish, mintaqalar iqtisodiyotining tarmoqlar va hududiy tarkibi, ijtimoiy- iqtisodiy rivojlanish xususiyatlariga doir bilim va ko'nikmalar berishdan iborat. Shuningdek, mazkur fan geografiya ta'lim yo'nalishi bo'yicha bakalavriat buyurtmachi hisoblanuvchi umumta`lim muassasalariga Materiklar va okeanlar geografiyasi, O`rta Osiyo tabiiy geografiyasi, Jahon iqtisodiy va ijtimoiy geografiyasi va O`rta Osiyo iqtisodiy geografiyasi fanlarilaridan darslarni o`tishda shu soha bo'yicha to'la qonli bilim ko'nikmasiga ega bo'lgan kadrlarni tayyorlashga o'z mazmuni bilan xizmat qiladi.

Fanning vazifasi talabalarga – Materik va okeanlar tabiiy geografiyasi fanini o'rganish jarayonida talabalarga Materik va okeanlar tabiiy geografiyasi fanining tadqiqot ob`ekti, maqsad va vazifasi, termin va tushunchalar, tarixiy rivojlanishi, Materikni umumiy tabiiy geografik tavsiflash geografik o'rni, chegaralari, tekshirilish tarixi, geologik tuzilishi, materik muzliklari, rel'efi, foydali qazilmalari, iqlimi va iqlim mintaqalari, ichki suvlari, tuproq, o'simlik va hayvonot dunyosi, tabiat zonalari, antropogen landshaftlari va tabiatni muhofaza qilish bo'limlarini o'rganishda nazariy va amaliy jihatdan keng qo'llay oladi, O'rta Osiyo davlatlarining shakllanish tarixi, geografik o'rni, tabiiy sharoit va tabiiy resurs salohiyati, aholisi, milliy iqtisodiyot taraqqiyotini belgilab beruvchi tarmoqlarni rivojlanishi, davlatlarning o'zaro integratsiya jarayonlarining geografik jihatlari haqida, O'rta Osiyo davlatlarining umumjahon va regional miqyoslarda mehnat taqsimotida tutgan o'rni va ahamiyatini baholash, mintaqa geosiyosiy vaziyati, iqtisodiy, ijtimoiy siyosiy rivojlanish muammolari, davlatlar amalga oshirayotgan bozor islohotlariumumiy iqtisodiy va ijtimoiy geografik qonuniyatlar, sabab va oqibat bog'lanishi orqali jahonda ro'y berayotgan voqea va hodisalarni kelib chiqishi xususiyatlari, rivojlanish tarixi va inson ta'sirida o'zgarishlari, dunyo siyosiy kartasining shakllanishi, tabiiy resurslar va ularning jahon mamlakatlari, mintaqalari bo'yicha taqsimlanishi, jahon aholisi va uning joylashuv xususiyatlari, jahon xo`jaligi va uning regional tasnifi, mamlakatlarining geosiyosiy tizimi hamda ijtimoiy-iqtisodiy rivojlanishiga ko'ra turlarini o'rgatishdan iborat.

Fan mazmuni

II. Asosiy nazariy qism (ma'ruza mashg'ulotlari)

II.I. Fan tarkibiga quyidagi mavzular kiradi:

Mashg'ulotlar shakli: ma'ruza (M)

Jahon geografiyasi 1-qism (Materik va okeanlar tabiiy geografiyasi

M1	**Fanning nazariy mashg'ulotlari mazmuni: Yevrosiyo materigiga umumiy tavsif.** Geografik o'rni va chegaralari. O'rganilish tarixi. Yevrosiyoning iqlimi va ichki suvlari.

M2	**Yevrosiyoning tabiat zonalari**. Yevrosiyoning tuproqlari, o'simlik va hayvonot dunyosi. Yevrosiyoning yirik regional tabiiy geografik o'lkalari. Shimoliy va G'arbiy Yevropa.
M3	**Afrika materigiga umumiy tavsif**. Geografik o'rni va chegaralari. geologik tuzilishi va relefi. O'rganilish tarixi. Afrikaning tabiat zonalari. Afrikaning yirik regional tabiiy geografik o'lkalari
M4	**Shimoliy Amerika materigiga umumiy tavsif**. Geografik o'rni va chegaralari. geologik tuzilishi va relefi. O'rganilish tarixi. Shimoliy Amerikaning iqlimi. Iqlim mintaqalari. Shimoliy Amerikaning ichki suvlari va tabiat zonalari. Shimoliy Amerika materigidagi daryolar, ko'llar va ularning tarqalishining xususiyatlari.
M5	**Janubiy Amerika materigiga umumiy tavsif**. Geografik o'rni va chegaralari. Geologik tuzilishi va relefi. O'rganilish tarixi. Janubiy Amerikaning iqlimi. Iqlim mintaqalari. Janubiy Amerikaning ichki suvlari va tabiat zonalari.
M6	**Avstraliyaga umumiy tavsif**. Geografik o'rni va chegaralari. geologik tuzilishi va relefi. O'rganilish tarixi. Avstraliya materigining Iqlimi va ichki suvlari, tabiat zonalari. Okeaniya tabiatining asosiy xususiyatlari.
M7	**Antarktida materigiga umumiy tavsif**. Geografik o'rni va chegaralari. geologik tuzilishi va relefi. O'rganilish tarixi. Antarktida materigi iqlimining o'ziga xos xususiyatlari.
M8	**Dunyo okeani tabiatining asosiy xususiyatlari**. Dunyo okeani suvlari: sho'rligi, harorati va oqimlari. Dunyo okeani suvlarining ifloslanishi. Dunyo okeanida antropogen omillar ta'sirida ifloslanishi.
M9	**Tinch okeaniga umumiy tabiiy geografik tavsif.** Suvlari: sho'rligi, harorati va oqimlari.
M10	**Atlantika okeaniga umumiy tabiiy geografik tavsif.** Atlantika okeani suvlari: sho'rligi, harorati, oqimlari va xalq xo'jaligidagi ahamiyati.
M11	**Hind okeaniga umumiy tabiiy geografik tavsif.** Hind okeani suvlari: sho'rligi, harorati, oqimlari va xalq xo'jaligidagi ahamiyati.
M12	**Shimoliy muz okeaniga umumiy tabiiy geografik tavsif**. Shimoliy muz okeani suvlari: sho'rligi, harorati, oqimlari va xalq xo'jaligidagi ahamiyati.
Jahon geografiyasi 2-qism (O`rta Osiyo tabiiy geografiyasi	
M1	**O'rta Osiyo tabiiy geografiyasi kursining maqsad va vazifalari, obekti, predmeti, boshqa fanlar bilan aloqalari. O'rta Osiyo tabiiy geografik o'rni, chegaralari va o'lkaning o'ziga xos xususiyatlari.** O'rta Osiyo tabiiy geografiyasi kursining maqsad va vazifalari, ob'ekti, predmeti, boshqa fanlar bilan aloqalari. Regional tabiiy geografiya. O'rta Osiyo tabiiy geografik o'lkasining geografik o'rni, maydoni va chegaralari. Yondosh tabiiy geografik o'lkalar, ularning O'rta Osiyo bilan aloqadorligi,

	tabiatining o'xshash tomonlari va tafovutlari. O'lka tabiatining o'ziga xos xususiyatlari. O'rta Osiyoni tabiiy geografik o'rganish bosqichlari. Ayrim olimlarning va etakchi ilmiy maktablarning O'rta Osiyo tabiatini o'rganishga qo'shgan hissasi. O'rta Osiyoni tabiiy-geografik o'rganilganligini baholash.
M2	**O'rta Osiyoning tektonik, geoglogik tuzilishi va foydali qazilmalari.** O'rta Osiyo tabiati shakllanishining asosiy qonuniyatlari: tektonikasi va geologik tarixi. Pleystotsen. Landshaftlarining paydo bo'lishi va rivojlanishi. Kaspiy trengressiyasi. Qadimgi tog' muzliklari. Yer qobig'ining hozirgi davrdagi eperogenetik harakatlari. Zilzilalar. O'rta Osiyoning seysmik rayonlari, O'rta Osiyoning relyefi va hozirgi geomorfologik jarayonlar. Eroziya va deflyasiya. Orografik tuzilishi va asosiy relef tiplari, shakllari. Relef - rang - barang tabiiy sharoitni shakllantiruvchi omil.
M3	**O'rta Osiyoning iqlimi va uni hosil qiluvchi omillar.** O'lka landshaftlarining shakllanishida muhim o'rin tutuvchi iqlim hosil qiluvchi omillar tahlili. Kenglik va balandlik iqlim mintaqalari. Iqlim elementlarining hududiy va mavsumiy taqsimlanishi. O'rta Osiyo iqlimidagi tafovutlari. Iqlimiy va agroiqlimiy rayonlashtirish. Iqlimning o'zgarishi (davriy, anropogen).
M4	**O'rta Osiyoning yer usti va yer osti suvlari.** Daryolarning to'yinish tiplari, o'rtacha ko'p yillik oqim miqdori. Tog' daryolari, soylar O'rta Osiyoning eng yirik daryolariga ta'rif. Ko'llarning suv rijimi, tiplari, o'rtacha ko'p yillik oqim miqdori. Hosil bo'lishiga ko'ra turlari, tektonik, o'zan, qoldiq, qayir ko'llari, Tog' ko'llari, O'rta Osiyoning eng yirik ko'llariga ta'rif. Gurunt suvlari, yer ositi suvlarining to'yinishi, kimyoviy tarkibi, meniral va termal suvlar, yer osti suvlarining xalq xo'jaligidagi ahamiyati. Tog' muzliklari va ularning tarqalish xususiyatlari, qalinligi, to'yinishi rijimi, iqlim o'zgarishidagi roli, daryo suv rijimiga ta'siri. O'rta Osiyoning hozirgi zamon tog' muzliklari, ularning tarqalish qonuniyatlari. O'rta Osiyo tog' tizmalardagi hozirgi zamon muzliklari. O'rta Osiyo yirik tog' muzliklarining joylashishi. Tog' muzliklari ulardan yuzlab kilometr uzoqlikda joylashgan tekisliklarning tabiatiga va xo'jaligiga ta'siri.
M5	**O'rta Osiyoning tuproqlari.** Ko'p tarqalgan tuproq tiplari, tuproqlarning gorizontal, vertikal va introzonal tarqalishi, asosiy xususiyatlari, cho'l tuproqlari, taqir, taqirli, qumli tuproqlar. Tog'larda eng ko'p tarqalgan tuproq tiplari, vertikal va introzonal tarqalishi, asosiy xususiyatlari, chirindi miqdori, tuproq ona jinsi, Bo'z tuproqlar,tog' jiggarang tuproqlar.
M6	**O'rta Osiyo o'simlik dunyosi va ularning geografik tarqalishi.** O'simlik dunyosining gorizontal, vertikal va introzonal tarqalishi. Qumli cho'l o'simliklari, gipsli cho'l o'simliklari, sho'rxok cho'l o'simliklari va ularining xususiyatlari. Tog' o'simlik dunyosining gorizontal, vertikal va introzonal tarqalishi. adir o'simlilari, adirlarda o'suvchi buta va chalabutalar, alp va subalp mintaqasi o'simliklari va ularining xususiyatlari.
M7	**O'rta Osiyoning hayvonot dunyosi.** O'lka hayvonot dunyosining gorizontal, vertikal va introzonal tarqalishi. Cho'l mintaqasi hayvonlari, adir mintaqasi hayvonlari, tog' mintaqasi

	hayvonlari, yaylov mintaqasi hayvonlariga tavfif.
M8	**O'rta Osiyoning alohida muxofaza qilinadigan hududlari (landshaftlari).** Landshaftlar shakllanishining antropogen omillari. Landshaftlar shakllanishining tarixiy davrlari. Tabiatdan foydalanish usullari almashinishining landshaftlar makrostrukturasi o'zgarishiga ta'siri. O'rta Osiyoda landshaftlarning zonalligi va balandlik mintaqalanishi. Landshaftlarning tasnifi, asosiy tasnif birliklari.
M9	**O'rta Osiyoni tabiiy geografik rayonlashtirish.** Mavjud rayonlashtirish sxemelarining tahlili. O'rta Osiyoning o'quv maqsadlariga moslashtirilgan tabiiy geografik rayonlashtirish sxemasi.
M10	**Markaziy Qozog'iston provinsiyasi. Tog'li va tekislik qismlari.** Umumiy tavsif. Geografik va tabiiy geografik o'rni, chegaralari, maydoni. Geologik tarixi. Tektonikasi va u bilan hozirgi orografik tuzilishining bog'liqligi. Paleogeografiyasi. Pleystotsen. Orografiyasi. Geomofologik tuzilishi. Iqlimining xususiyatlari. Havo massalari, siklonik faoliyat. Yil fasllari. Daryolari, ko'llari, botqoqliklari, grunt suvlari. Kanallari, suv omborlari. O'simlik qoplami. Tuproqlari tavsif. Qozog'iston past tog'lari okrugi. To'rg'ay supasimon o'lkasi. Tekislik qismi. Umumiy tavsif. Geografik va tabiiy geografik o'rni, chegaralari, maydoni. Geologik tarixi. Tektonikasi va u bilan hozirgi orografik tuzilishining bog'liqligi. Landshaft zonalari va ularga tavsif.. Tabiiy resurslarni baholash. Orolbo'yi qumli cho'llari. Betpakdala. Ustyurt.
M11	**Turon provinsiyasi. Tog'li va tekislik.** Turon provinsiyasiga, unda ajratilgan tog'li kichik provinsiyasi tarkibidagi ajratilgan Farg'ona, Janubiy yosh tog'lar, Yuqori Zarafshon, Yuqori Amudaryo, Qashqadaryo, O'rta Sirdaryo, Pomir okruglariga tavsif.
	Jahon geografiyasi 3-qism (Jahon iqtisodiy geografiyasi)
M1	**Jahon siyosiy xaritasi.** Siyosiy xaritasining mazmuni va mohiyati. Siyosiy xaritaning rivojlanish bosqichlari. Hozirgi zamon siyosiy xarittasi. Davlatlarning vujudga kelishi, mustamlaka tizimining yemirilishi.
M2	**Jahon tabiiy resurslari.** Tabiat va jamiyatning o'zaro aloqadorligi. Mineral resurslar. Ularning hududlar bo'yicha taqsimlanishi. Yer resurslari. Yer fondi va uning tuzilishi. Suv resurslari. Jahon xo'jaligining rivojlanishida mineral resurslarning ahamiyati. Yoqilg'i resurslari. Noan'anaviy resurslar. Biologik resurslar.
M3	**Jahon aholisi soni va dinamikasi hamda tarkibi.** Aholining soni va dinamikasi. Jahon aholisining hududiy joylashuvi va urbanizatsiya darajasi. Jahondagi demografik muammolar. Jahon aholisi tarkibi. Aholining jinsiy va yosh tarkibi. Jahon aholisining irqiy, etnik va milliy tarkibi. Jahon aholisining diniy tarkibi.

M4	**Yevropaga umumiy geografik tavsif.** Yevropa mamlakatlariga umumiy geografik tavsif. Yevropaning subregionlarga bo'linishi. Yevropa mamlakatlari siyosiy kartasining shakllanishi. Yevropa mamlakatlarining iqtisodiy rivojlanishi.
M5	**Osiyoga umumiy geografik tavsif.** Osiyo mamlakatlariga umumiy geografik tavsif. Osiyo mamlakatlari siyosiy kartasining shakllanishi. Osiyoning subregionlarga bo'linishi. Osiyo mamlakatlarining iqtisodiy rivojlanishi.
M6	**Amerikaga umumiy geogrfik tavsif.** Amerikaga umumiy geografik tavsif. Osiyoning subregionlarga bo'linishi. Osiyo mamlakatlari siyosiy kartasining shakllanishi. Osiyo mamlakatlarining iqtisodiy rivojlanishi.
M7	**Afrikaga umumiy geogrfik tavsif.** Afrikaga umumiy geografik tavsif. Afrikaning subregionlarga bo'linishi. Afrika mamlakatlari siyosiy kartasining shakllanishi. Afrika mamlakatlarining iqtisodiy rivojlanishi.
M8	**Avstraliya va okeaniyaga umumiy geogrfik tavsif.** Avstraliya va okeaniyaga umumiy geografik tavsif. Avstraliya va okeaniyaning subregionlarga bo'linishi. Region mamlakatlari siyosiy kartasining shakllanishi. Avstraliya va okeaniya mamlakatlarining iqtisodiy rivojlanishi.
M9	**Jahon mamlakatlarining davlat tuzumlari va boshqaruv shakli.** Jahon mamlakatlarining davlat tuzumi va boshqaruv shakli haqida umumiy tushuncha. Davlatlarning boshqaruv shakli av uning turlari. Unitar shakldagi davlatlar. Fedirativ shakldagi davlar.
M10	**Jahon mamlakatlarining turlari va guruhlarga bo'linishi.** Mamlakatlarining turlari va guruhlarga bo'linishi. Mamlakat turini aniqlashdagi asosiy belgilar. Jahon mamlakatlarining iqtisodiy ko'rsatkichlarga ko'ra turlarga ajralishi. Agrar, industrial, postindustrial davlatlar. Yangi industrial mamlakatlar.
M11	**AQSHga umumiy geografik tavsif.** Mamalakat iqtisoiyoting asosiy ko'rsatkichlari. Mamlakatning iqtisodiy va ijtimoiy rivojlanishi. Jahon iqtisodiyotida AQSHmi o'rni. Jahon siyosiy maydonida AQSH. Mamlakatning tashqi iqtisodiy aloqalari.
M12	**Rossiyaga umumiy geografik tavsif.** Mamalakat iqtisoiyoting asosiy ko'rsatkichlari. Mamlakatning iqtisodiy va ijtimoiy rivojlanishi. Jahon iqtisodiyotida mamlakatning tutgan o'rni. Jahon siyosiy maydonida Rossiya. Mamlakatning tashqi iqtisodiy aloqalari.

M13	**Xitoyga umumiy geografik tavsif.** Mamalakat iqtisoiyoting asosiy ko'rsatkichlari. Mamlakatning iqtisodiy va ijtimoiy rivojlanishi. Jahon iqtisodiyotida mamlakatning tutgan o'rni. Mamlakatning tashqi iqtisodiy aloqalari
M14	**Yaponiyaga umumiy geografik tavsif.** Mamalakat iqtisoiyoting asosiy ko'rsatkichlari. Mamlakatning iqtisodiy va ijtimoiy rivojlanishi. Jahon iqtisodiyotida mamlakatning tutgan o'rni. Mamlakatning tashqi iqtisodiy aloqalari.
M15	**Braziliyaga umumiy geografik tafsif.** Mamalakat iqtisoiyoting asosiy ko'rsatkichlari. Mamlakatning iqtisodiy va ijtimoiy rivojlanishi. Jahon iqtisodiyotida mamlakatning tutgan o'rni. Mamlakatning tashqi iqtisodiy aloqalari.
M16	**Buyuk Britaniya va Germaniya. Buyuk Britaniya va Germaniyaga umumiy geografik tavsif.** Mamalakatlarning iqtisoiyoting asosiy ko'rsatkichlari. Mamlakatlarning iqtisodiy va ijtimoiy rivojlanishi. Jahon iqtisodiyotida mamlakatlarning tutgan o'rni. Mamlakatlarning tashqi iqtisodiy aloqalari.
M17	**JARga umumiy geografik tavsif.** Mamalakat iqtisoiyoting asosiy ko'rsatkichlari. Mamlakatning iqtisodiy va ijtimoiy rivojlanishi. Jahon iqtisodiyotida mamlakatning tutgan o'rni. Mamlakatning tashqi iqtisodiy aloqalari.
Jahon geografiyasi 4-qism (O'rta Osiyo iqtisodiy geografiyasi)	
M1	**Dunyo siyosiy va iqtisodiy tizimida O'rta Osiyo davlatlarining tutgan o'rni.** O'rta Osiyo iqtisodiy va ijtimoiy geografiyasi iqtisodiy va sotsial geografiyaning ajralmas tarmog'i ekanligi. O'rta Osiyo va Markaziy Osiyo atamalari. O'rta Osiyo mintaqasi davlatlarining shakllanish tarixi, tabiiy, iqtisodiy geografik o'rni, chegaralari.
M2	**O'rta Osiyo davlatlarining geosiyosiy va geostrategik holati.** O'rta Osiyo davlatlarining siyosiy geografik o'rni va uning mintaqa rivojlanishiga ta'siri. 1990-yillardagi iqtisodiy-ijtimoiy va siyosiy o'zgarishlar. O'rta Osiyo davlatlarining bozor munosabatlariga o'tishi. Zamonaviy rivojlanishi, o'zaro munosabatlar va muammolar.
M3	**O'rta Osiyoning tabiiy sharoitiga iqtisodiy geografik baho berish.** O'rta Osiyo davlatlari tabiiy sharoiti va tabiiy resurslarining xilma xilligi, ularga mos holda turlicha xo'jalik faoliyati turlarining shakllanishi. Iqlim sharoitlari - agroiqlim resurslari, suv manbalari, harorat va yog'in miqdorini taqsimlanishining qishloq xo'jaligi va uning tarmoqlarini hududiy tashkil etishga ta'siri. Qishloq xo'jalik, qurilish, sanoat korxonalarini joylashtirish va aholini hududiy tashkil etishga ta'siri. O'lkaning tabiiy resurslari: yer resurslari, qazilma boyliklari, suv resurslari, rekreatsiya va biologik resurslari. Davlatlarning tabiiy-mineral resurs salohiyati, zahiralari Ularning xo'jalik va aholini joylashuviga ta'siri. O'rta Osiyo davlatlarida tabiiy boyliklarning joylashish xususiyatlari va ularning davlatlarning iqtisodiy-ijtimoiy rivojlanishidagi roli.
M4	**Aholisi.** Mintaqaning demografik salohiyati, uning tarkib topish tarixi, aholining tabiiy ko'payishi, diniy, jinsiy, yosh tarkibi. Milliy tarkibi, uning tarixiy davrlarda o'zgarishi. O'rta Osiyo davlatlari aholisining joylashuv xususiyatlari: tog', cho'l, tekislik, vohalarda aholi zichligining o'zgarishi, shahar va qishloq aholisi, urbanizatsiya, yirik shahar va shahar aglomeratsiyalari, mintaqada urbanizatsiya. Aholi migratsiyasi, uning sabab va oqibatlari. O'rta Osiyoda mehnat resurslari, aholining iqtisodiyot tarmoqlarida bandligi. Demografik muammolarni kelib chiqish sabablari, ularni hal etishga davlatlarning e'tibori, olib borilayotgan chora-tadbirlar va islohotlar haqida ma'lumot
M5	**Xo'jaligining umumiy ta'rifi.** Mintaqa xo'jaligining tarixiy shakllanishi va rivojlanishi. Xalqaro mehnat taqsimotida tutgan o'rni. YAIMning tarmoqlar va hududiy tarkibi. Mintaqa xo'jaligini yangi iqtisodiy va ijtimoiy sharoitda rivojlanish xususiyatlari, xorijiy investitsiyalarning jalb etilishi, yangi mulkchilik shakllarining vujudga kelishi. Davlatlarning tabiiy –demografik salohiyati, umumjahon va regional miqyosda mehnat taqsimotida tutgan o'rni va ahamiyatini baholash.
M6	**O'rta Osiyo davlatlari sanoati.** O'rta Osiyo davlatlarida sanoatning tarkib topishi, tarixiy rivojlanishi. Hududiy va tarmoqlar tarkibi, uning o'zgarishi va sabablari. Xorijiy investitsiyalarning sanoatga jalb etilishi. Undiruvchi va qayta ishlovchi tarmoqlar. Davlatlar miqyosida ularning tashkil etilishi.Yirik sanoat markazlari va rayonlari, ularning ixtisoslashuvi.
M7	**Yoqilg'i – energetika sanoati.** Yoqilg'i - energetika kompleksi, uning asosiy markazlari va rivojlanishi. Qora va rangli metallurgiya tarmoqlari. Ularning asosiy markazlari, joylashuvi. Mashinasozlik sanoati va uning kelajagi, asosiy tarmoqlari va ixtisoslashuvi. Kimyo sanoati va uning asosiy muammolari. Engil va oziq-ovqat sanoati va ularning istiqbollari.
M8	**Qishloq xo'jaligi.** Qishloq xo'jaligining bozor munosabatlari sharoitida rivojlanishi, mulkchilikning turli shakllarini vujudga kelishi, xo'jalik tuzilmalari. Qishloq xo'jaligining rivojlanish xusiyatlarini o'tgan davr bilan taqqoslash. Qishloq xo'jaligining turli sohalariga: dehqonchilik, chorvachilik va uning tarmoqlariga ta'rif berish. Qishloq xo'jaligining YAIMda tutgan o'rni. Rivojlanishining hududiy xususiyatlari va asosiy muammolari. O'rta Osiyo davlatlarining qishloq xo'jaligi tarmoqlariga ixtisoslashuvi. Davlatlarning qishloq xo'jaligini rivojlantirishga qaratilgan siyosati. Asosiy muammolari, ularni hal etish yo'nalishlari.

M9	**O'rta Osiyo transporti.** O'rta Osiyo davlatlarida transportning turlari, ularni tashkil etish, quruqlik transporti-temir yo'l, avtomobil va quvur transportining tashkil etilishi va ulardan foydalanish. Suv transporti, turlari va geografiyasi. O'rta Osiyo transport muammolari, ularni hal etish uchun olib borilayotgan tadbirlar. Yangi qurilayotgan va rejalashtirilayotgan yo'llar.
M10	**O'rta Osiyo davlatlarining tashqi iqtisodiy aloqalari.** Tashqi iqtisodiy aloqalar. Ularning asosiy yo'nalishlari. Yaqin va Uzoq, xorij davlatlari bilan O'rta Osiyo davlatlarining olib borayotgan iqtisodiy aloqalari, eksport va import mahsulotlari, O'zbekistonning qo'shni davlatlar bilan tashqi iqtisodiy aloqalari tarkibi, asosiy muammolari.
M11	**Qozog'iston Respublikasi.** Qozog'iston geografik o'rnining o'ziga xos jihatlari. Tabiiy boyliklari va ularning joylashuvi. Qozog'iston Respublikasining MDH va xalqaro mehnat taqsimotida tutgan o'rni. Aholi soni va dinamikasi. Tabiiy va mexanik o'sishi. Aholisining diniy, milliy va yosh-jins tarkibi. Aholining iqtisodiyot tarmoqlarida bandligi. Shahar va qishloq aholisi. Aholi manzilgohlari, ularning joylashuv xususiyatlari. Iqtisodiyotning o'ziga xos xususiyatlari. Sanoati va qishloq xo'jaligi. Ularning tarmoqlar va hududiy tarkibi. Transport turlari, ulardan foydalanish. Tashqi iqtisodiy aloqalar, O'zbekiston-Qozog'iston munosabatlari,
M12	**Qozog'iston Respublikasi iqtisodiy rayonlari.** Iqtisodiy tafovutlari va rayonlari, Respublikaning ma'muriy-hududiy bo'linishi, boshqaruv tizimi.ixtisoslashuvi, sanoati, qishloq xo`jaligi, asosiy muammolari.
M13	**Qirg'iziston Respublikasi.** Davlatning tarkib topishi, tarixi, geografik o'rni, tabiiy sharoiti va tabiiy resurs salohiyati, ularga xo'jalik nuqtai nazardan baho berish. Qirg'izistonning O'rta Osiyoda tutgan o'rni. Aholisi va uning joylashuv xususiyatlari. Aholining diniy, milliy, yosh-jins tarkibi. Iqtisodiyotining asosiy ixtisoslashgan tarmoqlari. Sanoati, agrosanoat majmuasi. Transporti, uning turlari. Qirg'izistonning yaqin va uzoq xorij davlatlari bilan iqtisodiy - savdo aloqalari. O'zbekiston - Qirg'iziston munosabatlari. Davlatning ichki tafovutlari, asosiy muammolari.
M14	**Qirg'iziston Respublikasi iqtisodiy rayonlari.** Iqtisodiy tafovutlari va rayonlari, Respublikaning ma'muriy-hududiy bo'linishi, boshqaruv tizimi.ixtisoslashuvi, sanoati, qishloq xo`jaligi, asosiy muammolari.
M15	**Tojikiston Respublikasi.** Tojikiston Respublikasining O'rta Osiyoda tutgan o'rni, geografik o'rni, chegaralari, qo'shni davlatlar. Davlatning tabiiy resurs salohiyati, tabiiy sharoiti va xo'jalik yuritishda uning asosiy muammolari. Sanoati, qazib olish va qayta ishlash sanoati. Tojikiston xo'jaligining mustaqillik yillarida rivojlanishi. Sanoati va qishloq xo'jaligining ixtisoslashgan tarmoqlari. Transport va tashqi iqtisodiy aloqalar rivojlanishining asosiy muammolari. O'rta Osiyo davlatlaridagi integratsiya jaryonlarida Tojikistonning roli.
M16	**Tojikiston Respublikasi iqtisodiy rayonlari.** Iqtisodiy tafovutlari va rayonlari, Respublikaning ma'muriy-hududiy bo'linishi, boshqaruv tizimi.ixtisoslashuvi, sanoati, qishloq xo`jaligi, asosiy muammolari.
M17	**Turkmaniston Respublikasi.** Turkmaniston Respublikasining tarkib topish tarixi. Geografik o'rnining ijobiy va salbiy jihatlari, tabiiy sharoiti, tabiiy resurs salohiyati-agroiqlim, suv, rekreatsiya resurslari.Foydali qazilmalarning turlari, joylashish xususiyatlari. Sanoati va uning asosiy tarmoqlari: yoqilg'i sanoati (gaz, neft, ko'mir), asosiy rayonlari; rangli va qora metallurgiya sanoatining istiqbollari va muammolari. Mashinasozlik va uning asosiy markazlari.Kimyo sanoati, uning tarmoqlari, mamlakat hayotida tutgan o'rni. Yengil sanoatning ixtisoslashgan tarmoqlari, gilam to'qish sanoati. Qishloq xo'jaligi. Chorvachilik, dehqonchilik, uning hududiy va tarmoqlar tarkibi. G'allachilik va paxtachilikning rivojlanishi. Transporti va tashqi iqtisodiy aloqalari. O'zbekiston-Turkmaniston munosabatlari. Iqtisodiy rayonlari va asosiy muammolari
III. Amaliy mashg'ulotlar bo'yicha ko'rsatma va tavsiyalar: seminar (S) **Amaliy mashg'ulotlar uchun quyidagi mavzular tavsiya etiladi.**	
Jahon geografiyasi 1-qism (Materik va okeanlar tabiiy geografiyasi)	
A1	Yevrosiyo materigining geologik tuzulishi va rel'efi (seminar). Yevrosiyo materigining rel'ef elementlarini yozuvsiz kartaga tushirish
A2	Yevrosiyo materigining iqlimi va ichki suvlari. Yevrosiyo materigining tabiat zonalari. (seminar). Yevrosiyo materigining daryo va ko'llarini kontur kartaga tushirish.
A3	Yevrosiyo materigining orollari, yarim orollarini va tuproqlarini yozuvsiz kartaga tushirish. Yevrosiyoning yirik regional tabiiy geografik o'lkalari. (seminar).
A4	Afrika materigining geologik tuzilishi va rel'efi. Afrika materigi iqlimini shakllanishiga ta'sir etuvchi omillar va ichki suvlari (seminar). Afrika materigining asosiy re'lef elementlarini kontur kartaga tushirish.
A5	Afrika materigining tabiat zonalari (seminar). Afrika materigining ichki suvlari va orollarini yozuvsiz kartaga tushirish.
A6	Shimoliy Amerikaning geologik tuzilishi va re'lefi. Shimoliy Amerikaning iqlimi va iqlim mintaqalari. (seminar).
A7	Shimoliy Amerikaning orol va yarim orollarini yozuvsiz kartaga tushirish.
A8	Janubiy Amerikaning geologik tuzilishi va re'lefi. Janubiy Amerikaning iqlimi, iqlim mintaqalari va ichki suvlari. (seminar).
A9	Janubiy Amerikaning daryo, ko'llarini va orol hamdaa yarim orollarini

	hamda tabiat zonalari yozuvsiz kartaga tushirish yozuvsiz kartaga tushirish.
A10	Avstraliya va Okeaniyaga umumiy geografik tavsif, geologik tuzilishi va re'lefi (seminar).
A11	Avstraliya materigi iqlim mintaqalariga tavsif. Avstraliyaning daryo va ko'llarini tabiat zonalarini yozuvsiz kartaga tushirish(seminar).
A12	Antarktida materigiga umumiy geografik tavsif. geologik tuzilishi va rel'efi (seminar). Antarktida materigining iqlimi, o'simlik va hayvonot dunyosini yozuvsiz kartaga tushirish(seminar).
A13	Tinch okeaniga umumiy tabiiy geografik tavsif. Tinch okeani suvlari: sho'rligi, harorati, oqimlari va xalq xo'jaligidagi ahamiyati(seminar).
A14	Atlantika okeaniga umumiy tabiiy geografik tavsif. Atlantika okeani suvlari:sho'rligi, harorati, oqimlari va xalq xo'jaligidagi ahamiyati(seminar).
A15	Hind okeaniga va Shimoliy muz umumiy tavsif. Suvlari:sho'rligi, harorati, oqimlari va xalq xo'jaligidagi ahamiyati(seminar).
Jahon geografiyasi 2-qism (O`rta Osiyo tabiiy geografiyasi)	
A1	Yozuvsiz xaritaga O'rta Osiyo o'lkasini chegarasini tushirish.
A2	Yozuvsiz xaritaga O'rta Osiyo o'lkasini geologik tuzilishini tushirish.
A3	Yozuvsiz xaritaga O'rta Osiyo o'lkasini relefini tushirish.
A4	Yozuvsiz xaritaga O'rta Osiyo foydali qazilmalarini tushirish.
A5	Yozuvsiz xaritaga O'rta Osiyo o'lkasini chegarasini tushirish.
A6	Berilgan yo'nalish bo'yicha O'rta Osiyoning gipsometrik profilini chizish.
A7	Yozuvsiz xaritada O'rta Osiyo iqlimini aks ettirish.
A8	Yozuvsiz xaritada o'lka daryolarini, ko'llarini, suv omborlarini, kanallarini, muzliklarini belgilash, ularning nomini yozish, daryolarining havzalarini aniqlab chegaralarini tushirish.
A9	Yozuvsiz xaritada O'rta Osiyoda tarqalgan asosiy tuproq kartasini aks ettirish.
A10	Yozuvsiz xaritada O'rta Osiyo landshaftlarini aks ettirish.
A11	O'rta Osiyoni tabiiy geografik rayonlashtirish kartasini tushirish.
A12	Qozog'iston provinsiyasini tog'li va tekislik rayonlarini yozuvsiz kartaga tushirish.
A13	Turon provinsiyasini tekislik rayonlarini ajratish va yozuvsiz kartaga tushirish.
A14	Turon provinsiyasini tog'li rayonlarini ajratish va yozuvsiz kartaga tushirish.
A15	Orol dengizining qurishi, uning ekologik, ijtimoiy va iqtisodiy oqibatlari.
Jahon geografiyasi 3-qism (Jahon iqtisodiy geografiyasi)	
A1	Yevropa davlatlari siyosiy xaritasini chizish va tahlil qilish
A2	Osiyo davlatlari siyosiy xaritasini chizish va tahlil qilish
A3	Amerika davlatlari siyosiy xaritasini chizish va tahlil qilish
A4	Afrika davlatlari siyosiy xaritasini chizish va tahlil qilish
A5	Avstraliya va Okeaniya davlatlari siyosiy xaritasini chizish va tahlil qilish.
A6	Jahon mineral resurslari kartasini chizish va tahlil qilsih
A7	Jahonning yer resurslari. Yer fondi va uning tuzilishini o'rganish kartasini chizish.
A8	Jahonning suv resurslari. Suv resurslari hududiy taqsimlanishini o'rganish kartasini chizish.
A9	Jahon aholisi soni va dinamikasi.
A10	Jahon aholisining hududiy joylashuvi va urbanizatsiya darajasini aniqlash.
A11	Jahon aholisining diniy tarkibini o'rganish va kartasini chizish.
A12	Jahon aholisining irqiy tarkibini o'rganish va kartasini chizish.
A13	Italiyaning iqtisodiy rivojlanishini statistik ma'lumotlar asosida o'rganish va tahlil qilish.
A14	Fransiyaning iqtisodiy rivojlanishini statistik ma'lumotlar asosida o'rganish va tahlil qilish.
A15	Ispaniyaning iqtisodiy rivojlanishini statistik ma'lumotlar asosida o'rganish va tahlil qilish.
A16	Hindistonning iqtisodiy rivojlanishini statistik ma'lumotlar asosida o'rganish va tahlil qilish.
A17	Janubiy Koreyaning iqtisodiy rivojlanishini statistik ma'lumotlar asosida o'rganish va tahlil qilish.
A18	Turkiyaning iqtisodiy rivojlanishini statistik ma'lumotlar asosida o'rganish va tahlil qilish.
A19	Misrning iqtisodiy rivojlanishini statistik ma'lumotlar asosida o'rganish va tahlil qilish.
A20	Jazoirning iqtisodiy rivojlanishini statistik ma'lumotlar asosida o'rganish va tahlil qilish.
A21	Braziliyaning iqtisodiy rivojlanishini statistik ma'lumotlar asosida o'rganish va tahlil qilish.
A22	Kanadaning iqtisodiy rivojlanishini statistik ma'lumotlar asosida o'rganish va tahlil qilish.
Jahon geografiyasi 4-qism (O`rta Osiyo iqtisodiy geografiyasi)	
A1	O'rta Osiyo davlatlari ma'muriy-hududiy tarkibi jadvalini tuzish
A2	O'rta Osiyo davlatlari tabiiy xaritasini tahlil qilish, foydali qazilma konlarini aniqlash
A3	O'rta Osiyo davlatlari suv resurslari va transchegraviy masalalar

A4	O‘rta Osiyo davlatlari aholisi va demografik jarayonlarini o‘rganish
A5	O‘rta Osiyo davlatlari aholi joylashuvi va urbanizatsiya darajasi
A6	O‘rta Osiyo davlatlarining mehnat resurslari va bandlik tarkibi
A7	Statistik ma’lumotlar asosida sanoatning hududiy va tarmoqlar tarkibini aniqlash va chizmalarda ifodalash.
A8	O‘rta Osiyo davlatlarining qishloq xo‘jaligi hududiy va tarmoqlar tarkibini.
A9	O‘rta Osiyo davlatlari transportini turlari va ularning joylashuvi.
A10	O‘rta Osiyo Respublikalari tabiiy-resurs va demografik salohiyatiga baho berish.
A11	O‘rta Osiyo davlatlari xalq xo‘jaligining asosiy tarmoqlari, markazlari, muammolarini aniqlash.
A12	O‘rta Osiyo davlatlarining geosiyosiy vaziyati.
A13	O‘rta Osiyo davlatlarining turizim imkoniyatlari
A14	O‘rta Osiyo davlatlarining tashqi iqtisodiy aloqalari
A15	Qozog‘iston iqtisodiy rayonlari kartasini tuzish
A16	Qirg‘iziston iqtisodiy rayonlari kartasini tuzish
A17	Tojikiston iqtisodiy rayonlari kartasini tuzish
A18	Turkmaniston iqtisodiy rayonlari kartasini tuzish

IV. **Mustaqil ta’lim va mustaqil ishlar**

Mustaqil ta’lim uchun tavsiya etiladigan mavzular

Jahon geografiyasi” fani bo‘yicha mustaqil ta’lim va ishlarning kalendar tematik rejasi

Mustaqil ta’lim mavzulari (MT) **Jahon geografiyasi 1-qism (Materik va okeanlar tabiiy geografiyasi)**	
MT1	Yer yuzasining shakllanishi, rivojlanishi va landshaftlarning umumiy tabaqalanishi.
MT2	Yevrosiyo materigini tabiiy geografik rayonlashtirish
MT3	Shpisbergen arxipelagi
MT4	Fennoskandiya
MT5	O‘rta Yevropa tekisligi
MT6	Alp tog‘lari va Alp yoni rayonlari
MT7	Afrika materigini tabiiy geografik rayonlashtirish masalalari
MT8	Sahroi Kabir tabiiy geografik rayoni
MT9	Shimoliy Gvineya o‘lkasi
MT10	Shimoliy Amerika materigi tektonikasi.
MT11	Grenlandiya tabiiy geografik rayoni
MT12	Lavrentiy qirlari tabiiy geografik rayoni
MT13	Shimoliy Amerikaning ichki suvlari.
MT14	Shimoliy Amerikaning tabiat zonalari.
MT15	Yirik regional tabiiy geografik o‘lkalari
MT16	Janubiy Amerika materigi ichki suvlari.
MT17	Janubiy Amerikaning tabiat zonalari.
MT18	Yirik regional tabiiy geografik o‘lkalari.
MT19	Avstraliyaga materigu regional tabiiy geografik o’lkalari.
MT20	Okeaniya tabiatining asosiy xususiyatlari.
MT21	Avstraliya va neoavstraliya orollari
MT22	Dunyo okeani tabiatining asosiy xususiyatlari.
MT23	Gvianatog‘ligi va Gviana pasttekisligi
MT24	La-Plata o‘lkasi (pampa)

Mustaqil ta’lim mavzulari (MT) **Jahon geografiyasi 2-qism (O`rta Osiyo tabiiy geografiyasi)**	
MT1	O‘rta Osiyo orografik tuzilishining o‘lka tabiiy sharoiti shakllanishidagi roli.
MT2	O‘rta Osiyoning paleogeografik rivojlanish tarixiga tavsif
MT3	Pomir tog’iga tabiiy geografik tavsif
MT4	O’rta Osiyo iqlim ko’rsatkichlari asosida grafik tayyorlash
MT5	Aydar-Arnasoy ko’llar tizimiga tavsif
MT6	O‘rta Osiyoning hozirgi zamon tog‘ muzliklari
MT7	Sarez ko’liga gidrografik tavsif.
MT8	Iskandarko’lga gidrografik tavsif
MT9	O‘rta Osiyo tog‘lari balandlik mintaqalari o‘simliklari
IT10	Mo’yinqumga tabiiy geografik tavsif.
IT11	O’rta Osiyo milliy bog’ va qo’riqxonalari.
IT12	Oloy-Hisor tog’ tizmasi
IT13	Quyi Amudaryoga umumiy tavsif
IT14	Orol tabiiy geografik okrugining ekologik vaziyatini yaxshilash.

Mustaqil ta’lim mavzulari (MT) **Jahon geografiyasi 3-qism (Jahon iqtisodiy geografiyasi)**	
MT1	Dunyo okeani resurslari va ulardan foydalanish.
MT2	Global xomashyo muammosi.
MT3	Rivojlangan va rivojlanayotgan mamlakatlar iqtisodiyotining o‘sish sur’atlarini qiyoslash
MT4	Jahon urbanizatsiyasining zamonaviy tendensiyalari
MT5	Jahon energetikasi –yaqin kelajakda
MT6	Global oziq-ovqat muammosining yechish yo‘llari
MT7	Erkin iqtisodiy zonalar
MT8	Yevropaning eng rivojlangan davlatlari va ularning xo‘jaligi
MT9	Skandinaviya davlatlari va ularning jahon xo‘jaligidagi o‘rni
MT10	Bolqon yarim orolida joylashgan davlatlar va ularning xo‘jaligi.
MT11	Sharqiy Osiyo davlatlari va ularning jahon xo‘jaligida tutgan o‘rni

MT12	Janubiy G‘arbiy Osiyo davlatlari va ularning jahon xo‘jaligida tutgan o‘rni.
MT13	Markaziy Osiyo davlatlari va ularning jahon xo‘jaligida tutgan o‘rn
MT14	Arab davlatlari jahon iqtisodiyotida tutgan o‘rni
MT15	Hindixitoy yarim orolida joylashgan davlatlar va ularning xo‘jaligi.
MT16	Markaziy Amerika va Karib havzasi davlatlari va ularning jahon xo‘jaligida tutgan o‘rn
MT17	Janubiy Afrika davlatlari ularning jahon xo‘jaligida tutgan o‘rn.
MT18	Jazoir va Liviya davlatlarining shimoliy Afrika xo‘jaligida tutugan o‘rni.
MT19	Polsha Respublikasiga iqtisodiy geografik tavsif.
MT20	Indoneziya davlatiga iqtisodiy geografik tavsif.
MT21	Hindiston qishloq xo‘jaligi.
MT22	Janubiy Afrika Respublikasi sanoati.
MT23	Meksika davlatiga iqtisodiy geografik tavsif
MT24	Turkiyaning jahon iqtisodiyotida tutgan o‘rni
Jahon geografiyasi 4-qism (O`rta Osiyo iqtisodiy geografiyasi)	
MT1	O‘rta Osiyo davlatlarining shakllanishi tarixi.
MT2	O‘rta Osiyo mintaqasinining iqtisodiy, tabiiy va siyosiy geografik o‘rni.
MT3	O‘rta Osiyo davlatlarining tabiiy boyliklari va unga ko‘ra jahonda tutgan o‘rni va salohiyati.
MT4	O‘rta Osiyo davlatlari aholisi va demografik vaziyati.
MT5	O‘rta Osiyoning qadimiy shaharlari.
MT6	O‘rta Osiyo mintaqasining turistik salohiyati va markazlari.
MT7	O‘rta Osiyo mintaqasida yirik sanoat markazlari va rayonlari.
MT8	Turkmanistonning tabiiy sharoiti va resurslari.
MT9	Turkmaniston-O‘zbekiston munosabatlari.
MT10	Turkmanistonda yer-suv muammoalari.
MT11	Turkmaniston neft-gaz sanoati.
MT12	O‘zbekiston shaharlarining mintaqada tutgan o‘rni.
MT13	Qozog‘iston Respublikasining iqtisodiy salohiyati.
MT14	Mintaqada mashinasozlik sanoatining rivojlanishi.
MT15	Tojikistonning iqtisodiy rivojlanish muammolari.
MT16	Tojikistonning demografik holati
MT17	Qirg‘iziston Respublikasida aholining ijtimoiy-siyosiy holati.
MT18	Qirg‘iziston sanoatining tarmoqlar va hududiy tarkibi.
MT19	Mintaqada yengil sanoatning rivojlanishi.
MT20	O‘rta Osiyoda integratsiya jarayonlari.

“Jahon geografiyasi (1-2-3-4-qism)” fani bo‘yicha mustaqil ta’lim mavzulari uning mazmunini yoritish maqsadida tanlangan va talabada shu haqida bilim ko‘nikmasini shakllantirish nazarda tutilgan. Jumladan, quruqlik va okeanlarning o‘zaro aloqadorligi, ta’siri va oqibatlarini, quyosh energiyasi tabiat rivojlanishining bosh omili ekanligi, materik va okeanlarning rivojlanish qonuniyatlarini to‘g‘ri tahlil qilish, O‘rta Osiyo mintaqasi doirasida kechayotgan iqtisodiy, ijtimoiy-siyosiy jarayonlarni vaqt va makonda, o‘zaro aloqadorlikda tahlil qila olishi O‘lkaning tabiiy resurslari: yer resurslari, qazilma boyliklari, suv resurslari, rekreatsiya va biologik resurslari, davlatlarning tabiiy-mineral resurs salohiyati, zahiralari ularning xo‘jalik va aholini joylashuviga ta’siri, O‘rta Osiyo davlatlarida tabiiy boyliklarning joylashish xususiyatlari, iqtisodiy geografik o'rni,tabiiy sharoiti va tabiiy resurslari, Jahon va O`rta Osiyo aholisi va mehnat resurslari, aholining hududiy joylashishi va undagi asosiy siljishlar. Aholining hududiy joylashishidagi geografik tafovutlar, Jahon va O`rta Osiyo sanoati, sanoat tarmoqlari, ularni rivojlantirish va hududiy joylashtirish sharoitlari va omillari, respublika sanoatining rivojlanish ko'rsatkichlari, ulaming tarkibi, Jahon va O`rta Osiyo qishloq xo'jaligi tarmoqlari, yer fondi - qishloq xo'jaligi rivojlanishining asosidir, uning tarkibi, o'simlikshunoslik (ziroatchilik) tarmoqlari, tarkibi, xususiyatlari va geografiyasi, chorvachilik tarmoqlari, Jahon va O`rta Osiyo transporti va tashqi iqtisodiy aloqalari, Jahon va O`rta Osiyo iqtisodiyotida transport tarmoqlarining o'rni va tarkibi, O'zbekiston transport tarmoqlarining shakllanish va rivojlanish bosqichlari, geografiyasi, Jahon va O`rta Osiyo transportining mustaqillik yillarida rivojlanishi va boshqalar keng ma’lumotlar berib ular haqida ham o‘quvchilar bilim ko‘nikmasiga ega bo‘ladi. Shu mazmunda MT da nazarda tutilgan mavzular haqida talabalar ish olib borishadi. Barcha keltirilgan mavzularni har biri to‘g‘risida talabalar qay tarzda o‘zlashtirish, bilim ko‘nikmasiga ega bo‘lish mexanizmi fanning sillabusida ochib beriladi.

3.	**V. Fan o‘qitilishining natijalari (shakllanadigan kompetensiyalar)** Fanni o‘zlashtirish natijasida talaba: • talaba geografik qobiqdagi qonuniyatlarni, quruqlik va okeanlarning o‘zaro aloqadorligi, ta’siri va oqibatlarini, quyosh energiyasi tabiat rivojlanishining bosh omili ekanligi, materik va okeanlarning rivojlanish qonuniyatlarini to‘g‘ri tahlil qilish, O‘rta Osiyo mintaqasi doirasida kechayotgan iqtisodiy, ijtimoiy-siyosiy jarayonlarni vaqt va makonda, o‘zaro aloqadorlikda tahlil qila olishi O‘lkaning tabiiy resurslari: yer resurslari, qazilma boyliklari, suv resurslari, rekreatsiya va biologik resurslari, davlatlarning tabiiy-mineral resurs salohiyati, zahiralari ularning xo‘jalik va aholini joylashuviga ta’siri, O‘rta Osiyo davlatlarida tabiiy boyliklarning joylashish xususiyatlari va ularning davlatlarning

	iqtisodiy-ijtimoiy rivojlanishidagi rolini Dunyo siyosiy kartasi, aholisi, resurslari,resurslari va ularning shakllanishi haqida ***tasavvurga ega bo'lishi***; • tabiiy resurslar va ularning jahon mamlakatlari, mintaqalari bo'yicha taqsimlanishi; jahon aholisi va uning joylashuv xususiyatlari; globalizatsiya jarayonlari va ularning mintaqaviy jihatlari; jahon mamlakatlarining geosiyosiy tizimi hamda ijtimoiy-iqtisodiy rivojlanishiga ko'ra turlari haqida ***bilishi va ulardan foydalana olishi;*** • mintaqa va regional miqyosda tabiiy resurslarni baholash, tabiiy resurslarni ishlab chiqarishdagi o'rni, ulardan foydalanish asoslarini tahlil qilish, ishlab chiqarish kuchlarini tarmoqlar va tarmoqlararo miqyosda rivojlanishini bashorat qilish jahon xo'jaligi geografiyasini o'rganishda ilmiy tadqiqot usullari hamda zamonaviy geografik axborot tizimlari; jahon mamlakatlarini tasniflash va guruhlash; jahon mamlakatlari iqtisodiyotining ixtisoslashuvi va rayonlashtirish bo'yicha ***ko'nikmalariga ega bo'lish kerak***;
4.	**VI. Ta'lim texnologiyalari va metodlari:** • ma'ruzalar; • interfaol keys-stadilar; • *munozara,* • *o'z-o'zini nazorat.* • "Aqliy hujum", • "Muammo"; • Krossvord • Annogrammalar • Ko'chma dars mashg'ulotlari
5.	**VII. Kreditni olish uchun talablar:** Fanga oid nazariy va uslubiy tushunchalarni to'liq o'zlashtirish, tahlil natijalarini to'g'ri aks ettira olish, o'rganilayotgan jarayonlar haqida mustaqil mushohada yuritish va joriy nazorat shakllari, hamda mustaqil ta'limda berilgan vazifa topshiriqlarni bajarish, yakuniy nazorat ishini topshirish

Asosiy adabiyotlar:

Jahon geografiyasi 1-qism (Materik va okeanlar tabiiy geografiyasi)

Asosiy adabiyotlar:

1. X.Vaxobov, A.A.Abdulqosimov, N.R.Alimkulov. Materiklar va okeanlar tabiiy geografiyasi: O'quv qo'llanma. / O'zbekiston Respublikasi oliy va o'rta maxsus ta'lim vazirligi. Nizomiy nomidagi Toshkent davlat pedagogika universiteti. – Toshkent. 2020. -425 bet
2. Александровская Н.В., Ерамов Р.А. ва бошқалар. Дунё қитъалари табиий географияси. – Т., 1967.
3. Власова Т.В. Материклар ва океанлар табиий географияси. -Т., 1981.
4. Власова Т.В. Материклар ва океанлар табиий географияси. -Т., 1983.
5. Власова Т.В. Физическая география материков и океанов. -М., Просвещение, 1986.
6. Ермаков Ю.Г., Игнатев Г.М. и др. Физическая география материков и океанов. -М., Висшая школа, 1988 г.

Jahon geografiyasi 2-qism (O`rta Osiyo tabiiy geografiyasi)

1.Baratov P., Mamatkulov M., Rafikov A. O'rta Osiyo tabiiy geografiyasi. –T.: O'qituvchi, 2002.

2. Бабушкин Л.Н. Когай Н.А. Физическая география Средней Азии. Учебное пособие. –Т.: ТашГУ, 1978.

3. Когай Н.А. Физическая география Средней Азии. Учебное пособие. –Т.: ТашГУ, 1979.

4. Hasanov I., G'ulomov P. O'rta Osiyo tabiiy geografiyasi. –T.: Universitet, 2002

Jahon geografiyasi 3-qism (Jahon iqtisodiy geografiyasi)

1. Ravshanov A.X., Muxamedov O.L., Quvondiqov O.X. M. Jahon iqtisodiy va ijtimoiy geografiyasi (O'quv qo'llanma). SamDU, 2024 – 192 bet.
2. Safarova N. va boshqalar. Jahon ijtimoiy-iqtisodiy geografiyasi. O'quv qo'llanma. –Toshkent: 2022. – 244 b.
3. Bahritdinov B.A va boshqalar. Jahon ijtimoiy-iqtisodiy geografiyasi. O'quv qo'llanma. T.: 2008. 220 b.
4. Maxmudova M.J., Qo'ldasheva M. Jahon mamlakatlari iqtisodiy va ijtimoiy geografiyasi (O'quv qo'llanma). NamDU, 2020 – 240 bet.
1. Namozov J.A, Hamrayeva F.A, Jo'raxujayev D.D. M. Jahon iqtisodiy geografiyasi (O'quv qo'llanma). Samarqand, 2024 – 466 bet.

Jahon geografiyasi 4-qism (O`rta Osiyo iqtisodiy geografiyasi)

1. Markaziy Osiyo geografiyasi [matn]: darslik / L.M. Abdunazarov. - Toshkent: Shafoat Nur Fayz, 2020. - 208 b
2. Usmanov M.R., Ibragimov L.Z. O'rta Osiyo iqtisodiy va ijtimoiy geografiyasi //Oliy o'quv yurti talabalari uchun o'quv qo'llanma. – Samarqand: SamDU nashri, 2021. - 180 b.
3. A.A.Qayumov, G'.R.Pardaev, I.N.Islomov Iqtisodiy-ijtimoiy geografiya, (Markaziy Osiyo davlatlari iqtisodiy va ijtimoiy geografiya). O'quv qo'llanma – Toshkent-2015. -160 b.

Qo'shimcha adabiyotlar:

1-qism

1. Калесник С.В. Обшие географические закономерности Земли. -М., Мисл, 1970 г.
2. Леонтев О.К. Физическая география мирового океанов.- М., 1982.
3. Малий атлас мира. -М., 2000.
4. Николаев В.А. Ландшафти азиатских степей. -М.: "Университет", 1999.
5. Goudie A. Physische Geograhfie. –Munxen: «Westerman», 1997
6. Gograpfieg' Physische Geograhfieg'. –Bonn: «Cornelsen», 1989.
7. Bradschaw M. World regional geograhfi. –Boston: «Mc Graw – Hill», 2000.

2-qism

1.Бабушкин Л.Н. Когай Н.А. Физико-географическое районирование Туркмении. – Т.: Фан, 1971.
2. Baratov P. O'zbekiston tabiiy geografiyasi. –T.: O'qituvchi, 1996.
3. Zokirov Sh.S. Landshaftshunoslik asoslari. –T.: Universitet, 1994
4. Hasanov I., G'ulomov P.N. O'zbekiston tabiiy geografiyasi (1-qism). O'quv qo'llanma.-T.: O'qituvchi, 2007..
5. Hasanov I., G'ulomov P.N. O'zbekiston tabiiy geografiyasi (2-qism). O'quv qo'llanma.-T.: O'qituvchi, 2007.O'quv qo'llanma, -T.: Universitet, 2010.

3-qism

1. Голубев, *Н.Н.* Экономическая и социальная география зарубежных стран [Текст]/ Н.Н. Голубев. – С.-Пб, Орион, 2004. – 234 с.
2. Родионова, И.А. Региональная экономика [Текст]: учебное пособие для вузов /И.А. Родионова. - М.: Экзамен, 2003. - 384 с.
3. Социально-экономическая география мира [Текст]: справочное пособие (карты, диаграммы, графики, таблицы) / В.Н. Холина, А.С. Наумов, И.А. Родионова. - М.: Дрофа, 2007.
4. Экономическая, социальная и политическая география мира: регионы и страны [Текст]: учебник для вузов / ред.: С. Б. Лавров, Н. В. Каледин. - М.: Гардарика, 2003. – 289 с.

4-qism

1. Boltaev M. Markaziy Osiyo davlatlari iqtisodiy va ijtimoiy geografiyasi. (O'quv qo'llanma). –T., 2003.
2. Qayumov A., Pardaev G'., Islomov I. Iqtisodiy va ijtimoiy geografiya. (O'rta Osiyo iqtisodiy va ijtimoiy geografiyasi. O'quv qo'llanma). - T., 2007.

Axborot manbalari (saytlar):

http://www.wikipedia.com – Энциклопедия.
http://www.worldwatch.org – Институт всемирных наблюдений окружающей среды http://www.wri.org – Институт мировых ресурсов.
www.gov.uz – O'zbekiston Respublikasi xukumat portali.
www.lex.uz - O'zbekiston Respublikasi qonun xujjatlari portali
www.ziyonet.uz -O'zbekiston Respublikasi ta`lim portali
www.UNWTO –Butunjahon turizm tashkiloti portali
www.tour.uz - O'zbekiston Respublikasi turizm davlat qo`mitasi
www.stat.uz - O'zbekiston Respublikasi statistika qo`mitasi portali

7.	Fan dasturi Sh.Rashidov nomidagi Samarqand davlat universiteti Kengashining 2024 yil "24" avgustdagidagi 1 -son bayonnomasi bilan ma'qullangan.
8.	**Fan/modul uchun mas'ullar**: **Z.Ganiyev-** SamDU, "Geografiya va tabiiy resurslar" kafedrasi dotsenti, (PhD) **K.Davronov-** SamDU, "Geografiya va tabiiy resurslar" kafedrasi katta o`qituvchi **T.Jumabayev** – SamDU, "Ijtimoiy-iqtisodiy geografiya" kafedrasi dotsenti, geografiya fanlari nomzodi **L.Ibragimov-** SamDU, "Ijtimoiy-iqtisodiy geografiya" kafedrasi professori, geografiya fanlari doktori
9.	**Taqrizchilar:** **T.Jumabayev** – SamDU, "Ijtimoiy-iqtisodiy geografiya" kafedrasi dotsenti, geografiya fanlari nomzodi (tel: (90) 454-64-08 **M.Usmanov** – SamDU, "Ijtimoiy-iqtisodiy geografiya" kafedrasi dotsenti, geografiya fanlari nomzodi (tel: (93) 235-08-77 **Samyayev A.K.** –Samarqand viloyati Pedagogik mahorat markazi, Aniq va tabiiy fanlar metodikasi kafedra katta o'qituvchisi g.f.f.d (PhD) A.Samyayev (tel:(93)3407229).

Universitetning 2024-yil 16- avgustdagi 301-ij buyrug'i asosida
Fan dasturlari va mustaqil ta'lim topshiriqlarini ishlab chiqishga ma'sul ishchi guruhi:

Rais – Xaydarov S.A.

Kafedra mudiri: **M.R.Usmanov**

Fakultet dekani: **S.B.Abbasov**

Sharof Rashidov nomidagi SamDU O'quv ishlari bo'yicha 1-prorektor: **A. S. Soleyev**

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI OLIY TA'LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI SHAROF RASHIDOV NOMIDAGI SAMARQAND DAVLAT UNIVERSITETI GEOGRAFIYA VA EKOLOGIYA FAKULTETI

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI OLIY TA'LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI SHAROF RASHIDOV NOMIDAGI SAMARQAND DAVLAT UNIVERSITETI O'QUV USLUBIY BOSHQARMA

Sharof Rashidov nomidagi Samarqand davlat universitety Geografiya va ekologiya fakulteti "Ijtimoiy-iqtisodiy geografiya" kafedrasi professori, g.f.d.L.Ibragimovning 60530200 – Geografiya ta'lim yo'nalishi 3-kurs talabalari uchun tuzilgan "Jahon geografiyasi (Jahon iqtisodiy geografiyasi)" fan dasturiga

TAQRIZ

Mazkur dasturni tuzishda 60530200 – Geografiya ta'lim yo'nalishi uchun ishlab chiqilgan malaka talabi asos qilib olingan. **"Jahon geografiyasi (Jahon iqtisodiy geografiyasi)"** o'quv kursi o'quv jarayonida iqtisodiy va ijtimoiy geografiyasiga doir bilimlarni umumlashtirish, mazkur fanning dolzarb muammolarini aniqlash va ularni hal etish yo'llari bo'yicha bilimlarni shakllantirishga hamda mustaqil ta`limni tashkil etishga qaratilgan. Shuningdek, o'quv fanining maqsadi va vazifalari, fan bo'yicha talabalarning bilim, ko'nikma va malakasiga qo'yiladigan talablar keltirilgan. **"Jahon geografiyasi (Jahon iqtisodiy geografiyasi)"** fani bo`yicha har bir mavzuga annotatsiya, fanning mazmuni va vazifasi, amaliy mashg'ulotlar bo'yicha ko'rsatma va tavsiyalar, mustaqil ta'lim uchun tavsiya etiladigan mavzular, Fan o'qitilishining natijalari (shakllanadigan kompetensiyalar), Ta'lim texnologiyalari va metodlari hamda Kreditni olish uchun talablar, asosiy va qo`shimcha adabiyotlar ro`yxati berilgan.

Dasturni tuzishda geografiya ta`lim yo`nalishi uchun ishlab chiqilgan malaka talablari asosida fan dasturi ishlab chiqish va tadbiq etish tartibiga rioya qilingan.

"Jahon geografiyasi (Jahon iqtisodiy geografiyasi)" o'quv dasturi OTM uchun 3-kursi me'yoriy-uslubiy hujjat hisoblanib, mazkur fan bo'yicha ishchi dasturni ishlab chiqish va rasmiylashtirishda namunaviy fan dasturi sifatida qo'llaniladi hamda tegishli fan bo'yicha ta'lim-tarbiya jaryonini tashkil etish va o'tkazilishiga qo'yiladigan talablarni belgilaydi.

"Ijtimoiy-iqtisodiy geografiya" kafedrasi professori, g.f.d.L.Ibragimov tomonidan tuzilgan ushbu dastur belgilangan tartibga mos keladi va undan o'quv-jarayoniga foydalanish mumkin.

Samarqand viloyati Pedagogik mahorat markazi,
Aniq va tabiiy fanlar metodikasi kafedrasi
katta o'qituvchisi g.f.d (PhD) **A.Samyayev**

A. Samyayev ning
Imzosini tasdiqlayman
Kadrlar bo'limi

Sharof Rashidov nomidagi Samarqand davlat universitety Geografiya va ekologiya fakulteti "Ijtimoiy-iqtisodiy geografiya" kafedrasi dotsenti, g.f.n. T.Jumabayevning 60530200 – Geografiya ta'lim yo'nalishi 3-kurs talabalari uchun tuzilgan "Jahon geografiyasi (O`rta Osiyo iqtisodiy geografiyasi)" fan dasturiga

TAQRIZ

Mazkur dasturni tuzishda 60530200 – Geografiya ta'lim yo'nalishi uchun ishlab chiqilgan malaka talabi asos qilib olingan. **"Jahon geografiyasi (O`rta Osiyo iqtisodiy geografiyasi)"** o'quv kursi o'quv jarayonida iqtisodiy va ijtimoiy geografiyasiga doir bilimlarni umumlashtirish, mazkur fanning dolzarb muammolarini aniqlash va ularni hal etish yo'llari bo'yicha bilimlarni shakllantirishga hamda mustaqil ta`limni tashkil etishga qaratilgan. Shuningdek, o'quv fanining maqsadi va vazifalari, fan bo'yicha talabalarning bilim, ko'nikma va malakasiga qo'yiladigan talablar keltirilgan. **"Jahon geografiyasi (O`rta Osiyo iqtisodiy geografiyasi)"** fani bo`yicha har bir mavzuga annotatsiya, fanning mazmuni va vazifasi, amaliy mashg'ulotlar bo'yicha ko'rsatma va tavsiyalar, mustaqil ta'lim uchun tavsiya etiladigan mavzular, Fan o'qitilishining natijalari (shakllanadigan kompetensiyalar), Ta'lim texnologiyalari va metodlari hamda Kreditni olish uchun talablar, asosiy va qo`shimcha adabiyotlar ro`yxati berilgan.

Dasturni tuzishda geografiya ta`lim yo`nalishi uchun ishlab chiqilgan malaka talablari asosida fan dasturi ishlab chiqish va tadbiq etish tartibiga rioya qilingan.

"Jahon geografiyasi (O`rta Osiyo iqtisodiy geografiyasi)" o'quv dasturi OTM uchun 3-kursi me'yoriy-uslubiy hujjat hisoblanib, mazkur fan bo'yicha ishchi dasturni ishlab chiqish va rasmiylashtirishda namunaviy fan dasturi sifatida qo'llaniladi hamda tegishli fan bo'yicha ta'lim-tarbiya jaryonini tashkil etish va o'tkazilishiga qo'yiladigan talablarni belgilaydi.

"Ijtimoiy-iqtisodiy geografiya" kafedrasi dotsenti, g.f.n. T.Jumabayev tomonidan tuzilgan ushbu dastur belgilangan tartibga mos keladi va undan o'quv-jarayoniga foydalanish mumkin.

Samarqand viloyati Pedagogik mahorat markazi,
Aniq va tabiiy fanlar metodikasi kafedrasi
katta o'qituvchisi g.f.f.d (PhD) **A.Samyayev**

A. Samyayev ning imzosini tasdiqlayman
Kadrlar bo'limi

Sharof Rashidov nomidagi Samarqand davlat universitety Geografiya va ekologiya fakulteti Ijtimoiy-iqtisodiy geografiya" kafedrasi professori, g.f.d.L.Ibragimovning 60530200 – Geografiya ta'lim yo'nalishi 3-kurs talabalari uchun tuzilgan "Jahon geografiyasi (Jahon iqtisodiy geografiyasi)" fan dasturiga

TAQRIZ

Ushbu fan dasturi 60530200 – Geografiya ta'lim yo'nalishi uchun ishlab chiqilgan bo`lib, muallif shu yo`nalish bo`yicha malaka talabi asos qilib olingan. **"Jahon geografiyasi (Jahon iqtisodiy geografiyasi)"** o'quv kursi o'quv jarayonida iqtisodiy va ijtimoiy geografiyasiga doir bilimlarni umumlashtirish, mazkur fanning dolzarb muammolarini aniqlash va ularni hal etish yo'llari bo'yicha bilimlarni shakllantirishga hamda mustaqil ta`limni tashkil etishga qaratilgan. Shuningdek, o'quv fanining maqsadi va vazifalari, fan bo'yicha talabalarning bilim, ko'nikma va malakasiga qo'yiladigan talablar keltirilgan. **"Jahon geografiyasi (Jahon iqtisodiy geografiyasi)"** fani bo`yicha har bir mavzuga annotatsiya, fanning mazmuni va vazifasi, amaliy mashg'ulotlar bo'yicha ko'rsatma va tavsiyalar, mustaqil ta'lim uchun tavsiya etiladigan mavzular, Fan o'qitilishining natijalari (shakllanadigan kompetensiyalar), Ta`lim texnologiyalari va metodlari hamda Kreditni olish uchun talablar, asosiy va qo`shimcha adabiyotlar ro`yxati berilgan. Dasturni tuzishda geografiya ta`lim yo`nalishi uchun ishlab chiqilgan malaka talablari asosida fan dasturi ishlab chiqish va tadbiq etish tartibiga rioya qilingan.

"Jahon geografiyasi (Jahon iqtisodiy geografiyasi)" o'quv dasturi OTM uchun 3-kursi me'yoriy-uslubiy hujjat hisoblanib, mazkur fan bo'yicha ishchi dasturni ishlab chiqish va rasmiylashtirishda namunaviy fan dasturi sifatida qo'llaniladi hamda tegishli fan bo'yicha ta`lim-tarbiya jaryonini tashkil etish va o'tkazilishiga qo'yiladigan talablarni belgilaydi. "Ijtimoiy-iqtisodiy geografiya" kafedrasi professori, g.f.d.L.Ibragimov tomonidan tuzilgan ushbu dastur belgilangan tartibga to`la mos kelishini inobatga olib undan o'quv-jarayoniga foydalanish mumkin.

Sharof Rashidov nomidagi SamDU
Ijtimoiy-iqtisodiy geografiya kafedrasi dotsenti **T.Jumabayev**

Sharof Rashidov nomidagi Samarqand davlat universitety Geografiya va ekologiya fakulteti Ijtimoiy-iqtisodiy geografiya" kafedrasi dotsenti, g.f.n. T.Jumabayevning 60530200 – Geografiya ta'lim yo'nalishi 3-kurs talabalari uchun tuzilgan "Jahon geografiyasi (O`rta Osiyo iqtisodiy geografiyasi)" fan dasturiga

TAQRIZ

Ushbu fan dasturni 60530200 – Geografiya ta'lim yo'nalishi uchun ishlab chiqilgan bo`lib, muallif shu yo`nalish bo`yicha malaka talabi asos qilib olingan. **"Jahon geografiyasi (O`rta Osiyo iqtisodiy geografiyasi)"** o'quv kursi o'quv jarayonida iqtisodiy va ijtimoiy geografiyasiga doir bilimlarni umumlashtirish, mazkur fanning dolzarb muammolarini aniqlash va ularni hal etish yo'llari bo'yicha bilimlarni shakllantirishga hamda mustaqil ta`limni tashkil etishga qaratilgan. Shuningdek, o'quv fanining maqsadi va vazifalari, fan bo'yicha talabalarning bilim, ko'nikma va malakasiga qo'yiladigan talablar keltirilgan. **"Jahon geografiyasi (O`rta Osiyo iqtisodiy geografiyasi)"** fani bo`yicha har bir mavzuga annotatsiya, fanning mazmuni va vazifasi, amaliy mashg'ulotlar bo'yicha ko'rsatma va tavsiyalar, mustaqil ta'lim uchun tavsiya etiladigan mavzular, Fan o'qitilishining natijalari (shakllanadigan kompetensiyalar), Ta'lim texnologiyalari va metodlari hamda Kreditni olish uchun talablar, asosiy va qo`shimcha adabiyotlar ro`yxati berilgan. Dasturni tuzishda geografiya ta`lim yo`nalishi uchun ishlab chiqilgan malaka talablari asosida fan dasturi ishlab chiqish va tadbiq etish tartibiga rioya qilingan.

"Jahon geografiyasi (O`rta Osiyo iqtisodiy geografiyasi)" o'quv dasturi OTM uchun 3-kursi me'yoriy-uslubiy hujjat hisoblanib, mazkur fan bo'yicha ishchi dasturni ishlab chiqish va rasmiylashtirishda namunaviy fan dasturi sifatida qo'llaniladi hamda tegishli fan bo'yicha ta'lim-tarbiya jaryonini tashkil etish va o'tkazilishiga qo'yiladigan talablarni belgilaydi. "Ijtimoiy-iqtisodiy geografiya" kafedrasi dotsenti, g.f.n. T.Jumabayev tomonidan tuzilgan ushbu dastur belgilangan tartibga to`la mos kelishini inobatga olib undan o'quv-jarayoniga foydalanish mumkin.

Sharof Rashidov nomidagi SamDU

Ijtimoiy-iqtisodiy geografiya kafedrasi dotsenti M.Usmanov